

Somaliskt sjöröveri under houthikrisen

Aron Lund

Karta 1. Per Wikström, FOI.

Somaliskt sjöröveri utgjorde en stor fara för handelssjöfarten i nordvästra Indiska oceanen för ungefär femton år sedan, men en effektiv kombination av internationella insatser och stödprogram lyckades nästan helt stoppa attackerna från och med 2013. Förra året återupptogs sjörövarangreppen i samband med den jemenitiska houthirörelsens angrepp mot sjöfarten runt Bab al-Mandeb-sundet. Detta memo från FOI:s Afrikaprojekt beskriver översiktligt sjöröveriproblemets bakgrund och förutsättningarna för att bekämpa piratverksamheten. Även om problemets omfattning sannolikt kan begränsas med hjälp av beprövade metoder och de marina resurser som redan finns i området, är förutsättningarna att helt stoppa sjöröveriet små, och risken för nya utbrott kommer att kvarstå.

SEDAN 19 NOVEMBER 2023 angriper den jemenitiska houthirörelsen civil sjöfart i Rödahavet och Adenviken, en av världens viktigaste sjöleder.¹ Angreppen genomförs till stöd för den palestinska väpnade gruppen

Hamas i samband med konflikten i Gazaremsan.² FN:s säkerhetsråd har fördömt attackerna och flera stater har, enskilt eller i samverkan, sändt marinstridskrafter till området.³

Under krisen har också somaliska sjörövare återupptagit sina angrepp mot fartyg i Adenviken och nordvästra Indiska oceanen. De första dokumenterade attackerna ägde rum i slutet av november 2023. Piraternas första måltavlor var två iranska fiskefartyg och en israeliskägd kemikalietanker, vilken dock snabbt fritogs av en amerikansk jagare.⁴ Ytterligare fyra angrepp rapporterades i december, och under januari 2024 steg siffran till elva angrepp och ett misstänkt försök. Därefter har ytterligare ungefär en handfull incidenter rapporterats varje månad.⁵ Många av de tidiga kapningarna riktade sig mot fiskefartyg och dhower (en vanlig farkosttyp i Indiska oceanen) och utgjorde troligen ett sätt för piraterna att skaffa användbara plattformar för fortsatta operationer. Flera kapade fartyg har fritagits av internationella styrkor. I april 2024 rapporterades det första kända fallet där pirater lyckats få en lösensumma: det Bangladesh-flaggade fraktfartyget *M/V Abdullah* och hennes besättning frigavs mot 5 miljoner US-dollar.⁶

SJÖRÖVERIKRISEN PÅ 2000- OCH 2010-TALET

Somalia genomgick ett statssammanbrott 1991 och har sedan dess genomlevt omfattande splittring och inre strider, vilket förvärrat befolkningens redan svåra villkor. Landet hade under lång tid ingen fungerande centralmakt, och den internationellt erkända regering som numera opererar i Mogadishu saknar fortfarande kontroll över stora delar av territoriet.

Läget i Somalia har skapat utrymme för en mångfald av ickestatliga nätverk, inklusive extremistgrupper som al-Shabaab (den somaliska grenen av al-Qaida), klanmiliser och kriminella ligor. De senare har agerat opportunistiskt och bedrivit många typer av profitdriven brottslig verksamhet, inklusive narkotika- och människohandel. Vid 2000-talets början började vissa kriminella nätverk i Somalia ägna sig åt fartygskapningar, maritimt gisslantagande och sjöröveri.¹

Båtburna attacker ägde rum utanför Somalias kust redan i början av 2000-talet, men problemet växte snabbt från och med 2008, då oroligheterna i Somalia hade tilltagit.⁷ Mellan 2008 och 2012 attackerades hundratals fartyg (se figur 1). Enligt en studie uppgick sjöröveriets uppskattade kostnader år 2011 till mellan 6,6 och 6,9 miljarder US-dollar. Fyra femtedelar av denna uppskattade totalkostnad utgjordes av höjda omkostnader för handeln och sjöfarten (t.ex. ökad bränsleförbrukning på grund av högre hastighet och

nya rutter, säkerhetsåtgärder, höjda försäkringsutgifter, m.m.) medan stater stod för en knapp femtedel av summan, i form av militära och polisiära antipiratin-satser.⁸ Samma år hölls över tusen sjömän gisslan och 24 dödades.⁹

Problemet bekämpades dock mycket framgångsrikt genom en kombination av internationella insatser och stödprogram av både civilt och militärt slag.

Såväl enskilda stater som multilaterala organ och sjöfartsindustrin engagerade sig i kampen mot sjörövet, och frågan blev föremål för ett konstruktivt samarbete mellan stormakterna i FN. De åtgärder som vidtogs var av många olika slag, från införandet av enkla förebyggande säkerhetsrutiner till militära ingripanden. Mellanstatliga samarbeten och internationella organisationer utvecklade nya säkerhetsstandarder och rekommendationer för "best practices". Fartyg och rederier började, med stöd i dessa rekommendationer, anpassa sitt beteende, genom att exempelvis segla i grupp och hög hastighet genom Adenviken, dela information, konstruera säkra besättningsutrymmen och hyra in väpnade vakter. Vissa stater utvecklade sin nationella lagstiftning kring hur man skulle hantera sjöröveri och gripna pirater, och rika länder stöttade uppbyggnaden av Somalias förmåga att beivra piratverksamhet och hålla dömda sjörövare i fängsligt förvar på det egna territoriet. Det mest uppmärksammade inslaget i antipiratkampanjerna var att flera internationella aktörer sände sjöstridskrafter till området, antingen nationellt eller genom multilaterala insatser, för att bedriva havsövervakning, konvojera handelsfartyg och jaga och bekämpa misstänkta pirater.¹⁰ Fram till 2013 hade sammanlagt över 30 stater sänt örlogsfartyg till området.¹¹

Flera mer eller mindre omfattande antipiratooperationer lanserades 2008–9, både genom multilaterala insatser och genom olika nationella initiativ. De multilaterala insatserna listas i figur 2. Till dessa hörde EU:s första unionsgemensamma marininsats, operation Atalanta, och Natoinsatsen Ocean Shield.¹² Det USA-ledda, Bahrainbaserade samarbetsorganet Combined Maritime Forces lanserade också en antipiratin-sats, Combined Task Force-151 (CTF-151).¹³ Bland de nationella insatserna märktes särskild Kinas beslut att stationera örlogsfartyg permanent i riskområdet från 2008.¹⁴ Ryssland började under 2008 rotera fartyg genom området och upprätthöll i flera år en permanent närvaro.¹⁵ Även Japan sände jagare och spaningsflyg till området från

¹ FN:s havsrättskonvention, UNCLOS, definierar sjöröveri som privata aktörers angrepp mot farkoster på internationellt vatten eller utanför någon stats jurisdiktion (se UNCLOS, §101–103). Detta FOI-memo använder en mindre strikt definition och inkluderar även exempelvis angrepp mot fartyg i somaliskt (eller annat) territorialvatten.

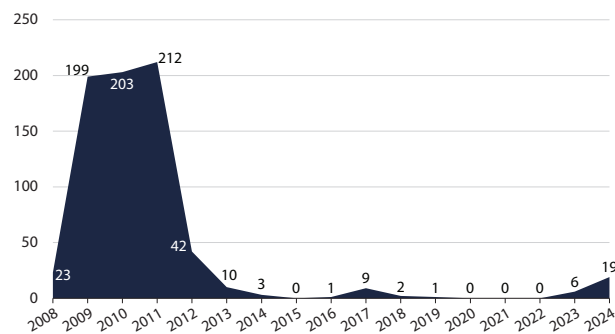
2009.¹⁶ Indien inrättade en permanent marinnärvaro i området 2008, vilket under 2017 utvidgades till en mer omfattande maritim säkerhetsoperation, Sankalp, som är verksam i området från Persiska viken till Röda havet.¹⁷

Sjörövarna försökte anpassa sig till den nya operationsmiljön, först genom att använda större fartyg som bärare av småbåtar, för att kunna uppträda längre ut i Indiska oceanen, och därefter genom att kapa och utnyttja dhower och andra fiskefartyg med besättningsutrymme under däck, vilket gjorde det svårt att identifiera piratfartygen. De USA- och EU-ledda insatserna mötte framgångsrikt alla dessa upptrappningar samtidigt som sjöfarten skärpte sitt säkerhetsarbete, och i maj 2012 besköt örlogsfartyg inom operation Atalanta även mål på kusten i Somalia.¹⁸ Den sammantagna effekten var att göra sjöröveriet riskabelt och olönsamt, vilket fick nätverken att överge det, ofta till förmån för andra typer av kriminell aktivitet. Under 2013–14 klingade piratangreppen av (se figur 1). Incidentrapporter har därefter varit sällsynta och lyckade kapningar knappast förekommit, även om en registrerades i samband med en liten våg av nya attacker 2017. Återfallet 2017 förklarades av vissa observatörer med att svält och torka i Somalia hade gjort vissa kriminella nätverk mer desperata, medan andra snarare pekade på förhastade neddragningar i antipiratpatrulleringen och sjöfartens egna säkerhetsåtgärder.¹⁹ Ökningen blev hur som helst tillfällig och problemen upphörde redan 2018.

Vid början av 2020-talet ansågs sjöröveriet utanför Somalia vara ett marginellt problem och de fortsatta insatsernas värde ifrågasattes. FN:s säkerhetsråd avstod under våren 2022 från att förlänga ett mandat för militära aktioner i Somalias territorialvatten, och under sommaren samma år fattade sjöfartsindustrin beslut om att avföra Indiska oceanen från en lista över högriskområden.²⁰

NYA ANGREPP UNDER NYA FÖRUTSÄTTNINGAR

Att piratangreppen återupptogs i november 2023 har sannolikt flera orsaker. Ett skäl är att en stor mängd enkla måltavlor dök upp när houthiangreppen tvingade fartyg att vänta i Adenviken eller segla söderut längs den somaliska kusten, samtidigt som de redan närvarande internationella marinstyrkorna tvingades fokusera på det nya hotet. Politiska oroligheter i Puntland, den region i norra Somalia som varit centrum för sjöröveriet, verkar också ha öppnat för ett återupplivande av verksamheten. Misstankar har dessutom framförts om att houthierna eller deras regionala sponsor, Iran, har uppmuntrat och stöttat piratangreppen, exempelvis med underrättelser

Figur 1. Somaliska piratangrepp, 2008–2024 (till 29 maj).

Källa: EU Naval Force Operation Atalanta (2024). "Key Facts and Figures". 29 maj. <https://eunavfor.eu/key-facts-and-figures> (läst 4 juni 2024).

och ekonomiska incitament, men inga bevis har lagts fram för den saken.²¹

Även om ökningen är snabb och markant, är problemets omfattning avsevärt mindre än under det somaliska sjöröveriets guldålder, 2008–12. EU-insatsen Atalanta registrerade 25 angrepp (varav fem framgångsrika) mellan november 2023 och maj 2024. Det kan jämföras med 212 angrepp (29 framgångsrika) under 2011.²²

Förutsättningarna för piraterna är mycket annorlunda idag jämfört med femton år sedan. Många av de förebyggande åtgärder, säkerhetsrutiner och försvarsmetoder som då utvecklades är fortfarande i bruk, eller kan lätt återinföras.

I regionen finns nu också stora marina stridskrafter och andra resurser. Även om Natooperationen Ocean Shield lades ner 2016 förblir EU-motsvarigheten Atalanta aktiv, liksom den kinesiska eskort- och patrulleringsinsatsen och det japanska bidraget med havsövervakningsflyg.²³ Även ryska och turkiska fartyg upprätthåller en viss närvaro i regionen. De amerikanska och europeiska insatserna till försvar mot houthiernas angrepp (Prosperity Guardian, Poseidon Archer och Aspides) har dessutom resulterat i en mycket omfattande marin kraftsamling i området.²⁴ Dessa nya resurser är dock delvis koncentrerade i Röda havet och har andra uppgifter, vilket gör att de inte är fullt tillgängliga för antipiratarbetet i Adenviken. De kan ändå bidra till att avskräcka och bekämpa sjöröveriet i viss mån. Dessutom bidrar de till stärkt sjöövervakning och underrättelseinsamling. Det kan också noteras att Indiens kraftigt upptrappade marinnärvaro, som motiverades av houthikrisen, i praktiken främst verkar ägna sig åt pirathotet. Indiska fartyg har genomfört flera direkta ingripanden mot de somaliska sjörövarna sedan krisen inleddes 2023.²⁵

Även andra internationella samarbeten bidrar idag till att upprätthålla en god maritim lägesbild, vilket inte var fallet när piratattackernas första våg inleddes på 00-talet. Dit hör exempelvis ovannämnda CMF och Regional Center for Operational Coordination (RCOC), ett Seychellernabaserat, EU-finansierat havssäkerhetssamarbete mellan Frankrike och sex östafrikanska stater.²⁶ Seychellerna fungerar också som värdland för rättegångar mot pirater som gripits på internationellt vatten, och sedan 2015 finns en särskild domstol i landet som handlägger sådana fall, uppbyggd med stöd av FN, Storbritannien och Nederländerna.²⁷ Våren 2024 slöt EU:s operation Atlanta ett samarbetsavtal med Kenya, som också kommer att börja ta emot fångade pirater.²⁸

Flera observatörer framhåller just Seychellerna som ett positivt exempel på att säkerhetsbistånd kan möjliggöra regionalt antipiratarbete. Under den nuvarande krisen har Seychellerna, som enda afrikanska land, deltagit direkt i kampen mot piraterna. Landets kustbevakning befriade i januari 2024 en srilankesisk trälare med hjälp av en patrullbåt donerad från Indien och underrättelse- och samordningsstöd från USA och CMF.²⁹ Enligt indiska källor var operationen nära samordnad med Indien.³⁰

Även för piraterna är emellertid läget idag ett annat än kring 2010. Den kanadensiske sjöröverieexperter och förre marinofficeren Edward Lucas, som är aktiv vid American University i Washington, USA, har argumenterat för att det mest effektiva sättet att bedriva sjöröveribekämpning är att tidigt ingripa för att hindra framväxten av en lokalt etablerad och professionaliserad kår av pirater.³¹ Om en sådan förmågebas hinner utvecklas blir piratangreppen mer sofistikerade och svårare att stoppa, och det blir enklare för ligorna att återuppta sin verksamhet på ett effektivt sätt när tillfället erbjuder sig.

Den snabba ökningen av organiserade piratattacker 2023–24 demonstrerar just detta problem: redan etablerade nätverk och kunskaper kunde snabbt återaktiveras när förändringar i säkerhetsmiljön plötsligt skapade ett gynnsamt tillfälle. Det faktum att två av de tre första kända piratangreppen 2023 riktades mot iranska fiskerfartyg, dhower, vilka sjörövarna redan kring 2010 hade identifierat som särskilt användbara för dolt uppträdande och långdistansangrepp, illustrerar närmast övertydligt hur det förra årtiondets kris spökar i den nuvarande. Om inte situationen i Somalia förändras lär piratnätverken, som nu återigen organiserar sig och bygger upp erfarenhet, kunna behålla dessa förmågor över lång tid framåt.

SJÖRÖVERIETS FRAMTIDA UTSIKTER

Flera analytiker och experter på frågan menar att det är osannolikt att sjöröveriet kan utvecklas på samma sätt som kring 2010. De redan implementerade säkerhetsåtgärderna gör, i kombination med den nu mycket omfattande marina närvaron, att sjöröveriet sannolikt förblir alltför riskabelt och komplicerat för att kunna bedrivas lönsamt.³² Om attackerna ändå ökar i skala och intensitet vore det, enligt Peter Viggo Jakobsen och Troels Burchall Henningsen vid danska Försvarsakademien, ”enkelt för internationella marinstyrkor och sjöfartsindustrin att reducera chanserna till framgång [för piraterna] genom att öka sjöpatrullerna och återinföra väpnade vakter”.³³

Samtidigt bör det noteras att läget även har ändrats på sätt som kan tippa vågskålen i den andra riktningen. Betydelsen av de somaliska piratnätverkens existerande humankapital, kunskaper, resurser och lokala nätverk har noterats ovan. Houthiernas angrepp har dessutom skapat ett nytt och mer ansträngt säkerhetsläge i vatten runt Somalia, vilket inte hade någon motsvarighet under 00-talets piratattacker. Om houthierna eller Iran ger någon form av konkret stöd till piratnätverken (vilket är okänt men inte kan uteslutas) skulle detta också kunna göra sjöröveriet mer uthålligt och kanske mindre avhängigt krassa lönsamhetskalkyler. Internationella samarbeten torde dessutom försvåras av den hårdnande stormaktsrivaliteten och spänningarna kring Ukraina, Gaza med flera frågor. Nya FN-resolutioner lär exempelvis inte kunna antas med samma lätthet som under 00-talet, då Ryssland och Kina såg starka skäl att samarbeta med USA och EU-länderna. Det faktum att sjöröveriincidenter har fortsatt rapporteras in under de fem första månaderna av 2024, trots den omfattande marinnärvaron, antyder också att de nuvarande insatserna kanske inte är tillräckliga för att stävja problemet.

Tabell 1. Multilaterala insatser i och kring Adenviken

Insats	Huvudman	Start/slut	Fokus
EU Navfor/Operation Atlanta	EU	2008/aktiv	Antipirat
Operation Ocean Shield	Nato	2009/2016	Antipirat
Operation Prosperity Guardian	CMF	2023/aktiv	Antihouthi, defensiv
Operation Poseidon Archer	USA, UK	2024/aktiv	Antihouthi, offensiv
EU Navfor/Operation Aspides	EU	2024/aktiv	Antihouthi, defensiv

Allt sammantaget verkar det möjligt att sjörövarangreppen kan fortgå i begränsad skala under 2024 och kanske även därefter, i synnerhet om houthikrisen inte når en lösning. Det är möjligt att detta i sin tur kräver ett långsiktigt eldupphör i Gazakonflikten, vilket i dagsläget verkar avlägset. Beroende på vilka motåtgärder som vidtas, hur situationen i Somalia utvecklas, med mera, går det att föreställa sig både en förbättrad och en förvärrad utveckling. En explosiv och storskalig tillväxt av piratverksamheten av det slag som ägde rum 2008 verkar däremot osannolik.

En mer långsiktig lösning på piratproblematiken torde kräva att de somaliska kriminella nätverken upplöses, eller att deras handlingsfrihet åtminstone begränsas kraftigt. En väg dit vore framväxten av avsevärt starkare somaliska (eller åtminstone puntländska) myndigheter, som dels är kapabla och villiga att krossa de nätverk från vilka piratverksamheten utgår och dels kan förbättra förhållandena i Somalia, med sikte på att skapa fungerande samhällsservice och goda legala försörjningsmöjligheter. I dagsläget förefaller detta tyvärr mycket osannolikt, givet Somalias svåra säkerhetsproblem, stora inre spänningar och svaga ekonomi.

Även om dagens kris kan lösas kvarstår med andra ord en långsiktig latent risk, i och med att Somalia kommer att fortsätta hysa väletablerade kriminella nätverk med hög förmåga att bedriva modernt sjöröveri.

Nya vågor av angrepp kan utlösas både av att de kriminella ligornas incitament förändras, exempelvis om alternativa inkomstkällor sinar, eller av att piratverksamhetens risk- och lönsamhetskalkyl blir mer gynnsam. Förutsättningarna för detta kan påverkas av förändringar på land i Somalia, exempelvis genom förbättrad eller försämrad lokal säkerhet, ekonomisk utveckling eller destabiliserande utbrott av intern konflikt, epidemier och hungersnöd. Förutsättningarna kan även påverkas av förändringar i den maritima säkerhetsmiljön kring Adenviken. Det skulle exempelvis kunna handla om intensifierad eller minskad internationell sjöpatrullering eller av effekterna av nya krig och kriser i närområdet.

AVSLUTANDE DISKUSSION

Det somaliska sjöröveriet och de internationella reaktioner det provocerar fram kan få konsekvenser för såväl Afrikas som Mellanösterns säkerhetspolitiska utveckling. Piratproblemet skulle även kunna komma att spela en viss roll i den geopolitiska utvecklingen i nordvästra

Indiska oceanen, en region som under flera år blivit föremål för ett ökande intresse från stormakter som USA, Kina och Indien.³⁴

Regionen kring Adenviken och på Afrikas horn präglas sedan många år av konflikter och kriser, och tycks vara inne i ett geopolitiskt förändringsskede. Flera stormakter strävar efter att utveckla sitt inflytande i Indiska oceanen, inklusive genom att positionera sjöstridskrafter i området, bygga upp marinbaser och säkra inflytande över strategiskt viktig hamninfrastruktur.³⁵ I dagsläget har exempelvis Turkiet en bas i Somalia, medan USA, Kina, Frankrike, Japan och Italien har baser i Djibouti.³⁶ Ryssland har länge strävat efter att upprätta en marinbas vid Port Sudan, vilket dock har hindrats av de inre spänningarna i Sudan.³⁷ Även mellan stora internationella och regionala aktörer manövrerar för att bygga inflytande vid Afrikas horn. Turkiet har exempelvis skaffat sig en mycket stark position i Somalia, och nyligen avtalat med regeringen i Mogadishu om att bygga upp landets marinstyrkor samtidigt som man, under en tioårsperiod, ska skydda Somalias territorialvatten.³⁸ Samtidigt rör sig Etiopien i riktning mot ett erkännande av utbrytarrepubliken Somaliland, i utväxling mot en hamn och marinbas i Adenviken.³⁹

Även om sjörövarna själva tycks agera opportunistiskt och drivas av rena profitmotiv kan sjöröveriproblematiken komma att haka i de geopolitiska spänningarna på olika sätt. Insatser mot sjöröveriet kan exempelvis motivera (eller fungera som svepskäl för) en ökad marin styrkeuppbyggnad, nya militärbaser och säkerhetspolitiska koalitionsbyggen i området. Japans, Italiens och Kinas basetableringar i Djibouti, mellan 2011 och 2017, motiverades exempelvis med behovet av att understödja antipiratinsatserna.⁴⁰ De somaliska ligorna kan också komma att utnyttjas direkt eller indirekt av stater som vill hota motståndarens sjöfart eller skapa politiska kriser. Som noterats ovan finns spekulationer om att Iran och/eller houthirörelsen har gjort just detta under den nuvarande krisen, vilket dock inte har kunnat beläggas.

Piratfrågan tydliggör, sist men inte minst, hur förändrade omvärldsvillkor kan blåsa liv i en till synes avsmunad internationell kris. Den ger därmed en viktig påminnelse om värdet av att institutionellt bevara de kunskaper, metoder och nätverk som utvecklas i samband med säkerhetsfrämjande insatser, såväl nationellt som inom exempelvis EU-ramen eller i mer eller mindre tillfälliga multilaterala konstellationer. ■

Referenser

Alla FOI-skrifter kan laddas ner gratis på www.foi.se/rapporter.

- 1 Bonnell, Courtney & McHugh, David (2024). "How attacks on ships in the Red Sea by Yemen's Houthi rebels are crimping global trade". Associated Press. 12 jan. <https://apnews.com/article/red-sea-yemen-houthi-attack-ships-f67d941c260528ac40315ecab4c34ca3> (läst 16 april 2024).
- 2 Lund, Aron (2024). "Gazakriget nyckel till Rödhavskonflikten", *Utrikesmagasinet*, 18 jan. <https://www.ui.se/utrikesmagasinet/analyser/2024/januari/gazakriget-nyckel-till-rodhavskonflikten> (läst 16 april 2024).
- 3 Karlsson, Malin (2024). "A Preliminary Analysis of Naval Operations in the Red Sea: Aspides and Operation Prosperity Guardian" (FOI Memo 8486). Kista: Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI). 11 april.
- 4 Chibelushi, Wedaeli (2024). "Somalia piracy: Are we witnessing its return off the country's coast?". BBC. 3 febr. <https://www.bbc.com/news/world-africa-68155471> (läst 21 maj 2024); Peri, Dinakar (2024). "Somali pirates used an Iranian fishing vessel to hijack MV *Ruen*". *The Hindu*. 27 mars. <https://www.thehindu.com/news/national/somali-pirates-used-an-iranian-fishing-vessel-to-hijack-mv-ruen/article67999215.ece> (läst 4 juni 2024).
- 5 Maritime Security Centre: Horn of Africa (2024). "20240524 Piracy Threat Update". Tillgänglig på: <https://on-shore.mschoa.org/latest-news-bulletins-and-information-of-interest-for-seafarers/eunavfor-atalanta> (nedladdad 28 maj 2024).
- 6 Mohammed, Hassan-Kafi & Clayton, Jonathan (2024). "Somali pirates free cargo ship MV Abdullah after \$5m ransom paid". *The National*. 14 april. <https://www.thenationalnews.com/news/asia/2024/04/14/bangladesh-mv-abdullah-somali-pirates> (läst 5 juni 2024).
- 7 Sörenson, Karl (2008) *State Failure on the High Seas: Reviewing the Somali Piracy* (FOI-R--2610--SE). 12 okt. Kista: Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI), s. 15–16; Lucas, Edward R. (2013). "Somalia's 'Pirate Cycle': The Three Phases of Somali Piracy". *Journal of Strategic Security*. 6:1, s. 57–62.
- 8 Bowden, Anna & Basnet, Shikha (2012). "Economic Cost of Somali Piracy 2011". One Earth Future Foundation. 2 febr. <https://oneearthfuture.org/en/one-earth-future/publication/economic-cost-somali-piracy-2011> (nedladdad 4 juni 2024), s. 1.
- 9 Bowden & Basnet (2012) "Economic Cost of Somali Piracy 2011", s. 21.
- 10 Jakobsen, Peter Viggo & Burchall Henningsen, Troels (2024). "Success defying all expectations: How and why limited use of force helped to end Somali piracy". *Journal of Strategic Studies*. 47:2, 263–87.
- 11 Lucas (2013). "Somalia's 'Pirate Cycle'", s. 55.
- 12 Nato (inget datum). "Operation Ocean Shield". <https://mc.nato.int/missions/operation-ocean-shield> (läst 23 maj 2024); EU Naval Force Operation Atalanta (2024). "Key Facts and Figures". 29 maj. <https://eunavfor.eu/key-facts-and-figures> (läst 4 juni 2024).
- 13 Combined Maritime Forces (inget datum). "CTF 151: Counter-piracy". <https://combinedmaritimeforces.com/ctf-151-counter-piracy> (läst 23 maj 2024).
- 14 Xinhua (2023). "Chinese navy's 15-year quest for peace in Gulf of Aden, waters off Somalia". Kinesiska statsrådets informationskontor. 28 dec. english.scio.gov.cn/international-exchanges/2023-12/28/content_116907241.htm (läst 23 maj 2024).
- 15 Saradzhyan, Simon (2010). "The Dynamics of Russia's Response to the Piracy Threat". *Connections*. 9:3 (läst 23 maj 2024; Priamitsyn, Vladimir Nikolaevich (2018). "Voenno-morskoi flot rossii vnosit vse vozzrastaiushchii vklad v borbu s piratstvom v indijskom okeane [Ryska marinen ger ett ständigt växande bidrag till kampen mot sjöröveri i Indiska oceanen]". *Voenno-istoritjeskij Zjurnal*. Nr. 10, okt. Tillgänglig på: <https://cyberleninka.ru/article/n/voenno-morskoy-flot-rossii-vnosit-vsyozrazastayushchiy-vklad-v-borbu-s-piratstvom-v-indijskom-okeane-k-10-letiyu-otkrytiya/viewer> (läst 4 juni 2024). Tack till Jonas Kjellén (FOI) för research och översättning.
- 16 Japans regering (2017). "Counter-Piracy Operations". *We Are Tomodachi*. https://www.japan.go.jp/tomodachi/2017/spring-summer2017/counter_piracy_operations.html (läst 4 juni 2024).
- 17 Neuman Bergenwall, Samuel (2024). "När flaggan följer handeln: Indiska flottan spänner musklerna i arabiska vatten" (FOI Memo 8447). 8 februari. Kista: Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI).
- 18 Jakobsen & Burchall Henningsen (2024). "Success defying all expectations". 275–78.
- 19 BBC (2017). "Somalia drought fuelling piracy – US Africa command head", 24 april. <https://www.bbc.com/news/world-africa-39692080> (läst 4 juni 2024); Campbell, John (2017). "An Uptick in Somali Piracy Caused by a Wave of Poor Maritime Decision-Making". Council on Foreign Relations. 13 juni. <https://www.cfr.org/blog/uptick-somali-piracy-caused-wave-poor-maritime-decision-making> (lästa 4 juni 2024).
- 20 Jakobsen & Burchall Henningsen (2024). "Success defying all expectations". 263.
- 21 Millward, David (2023). "Bulk carrier hijacked by Somali pirates as experts fear a Houthi alliance". *The Telegraph*. 17 dec. <https://www.telegraph.co.uk/world-news/2023/12/17/bulk-carrier-hijacked-by-somali-pirates-houthi-alliance/>; Hancock, George (2024). "Piracy is Back in the Horn of Africa – What's Behind its Return?". RUSI. 1 febr. <https://www.rusi.org/explore-our-research/publications/commentary/piracy-back-horn-africa-whats-behind-its-return> (bäggade lästa 29 maj 2024).
- 22 EU Naval Force Operation Atalanta (2024). "Key Facts and Figures".
- 23 Nato (inget datum). "Operation Ocean Shield"; EU Naval Force Operation Atalanta (2024). "Key Facts and Figures". Xinhua (2023). "Chinese navy's 15-year quest for peace in Gulf of Aden, waters off Somalia"; Narisawa, Kaigo (2023). "Why the SDF is still patrolling the Gulf of Aden for pirates". *The Asahi Shimbun*. 26 jan. <https://www.asahi.com/ajw/articles/14824402> (läst 4 juni 2024).
- 24 Karlsson (2024). "A Preliminary Analysis of Naval Operations in the Red Sea".
- 25 Neuman Bergenwall (2024). "När flaggan följer handeln".

- 26 Bueger, Christian; Adeline, Ryan & Cannon, Brendon J. (2024). "Anti-Piracy Lessons from the Seychelles". War on the Rocks. 23 april. <https://warontherocks.com/2024/04/anti-piracy-lessons-from-the-seychelles> (läst 6 maj 2024). De deltagande staterna är Djibouti, Frankrike, Kenya, Komorerna, Madagaskar, Mauritius och Seychellerna. Se Levardi, Yvonne (2024). "Information Coordination Supports Regional Operations for Cutlass Express 2024". Defense Visual Information Distribution Service. 7 mars. <https://www.dvidshub.net/news/465586/information-coordination-supports-regional-operations-cutlass-express-2024> (läst 6 maj 2024).
- 27 Lablache, John & Uranie, Sharon (2015). "New Supreme Court annexe - A boost to Seychelles judicial capacity to handle piracy and other maritime crimes". Seychelles News Agency. 10 april. www.seychellesnewsagency.com/articles/2730 (läst 4 juni 2024).
- 28 Kitimo, Anthony (2024). "Kenya gets mandate to help in piracy fight". *The East African*. 26 maj. <https://www.theeastafrican.co.ke/tea/news/east-africa/kenya-gets-mandate-to-help-in-piracy-fight-4635188> (läst 4 juni 2024).
- 29 Bueger, Adeline & Cannon (2024). "Anti-Piracy Lessons from the Seychelles".
- 30 Dutta, Amrita Nayak (2024) "In third successful operation in 3 days, Indian Navy rescues Sri Lankan vessel hijacked by Somali pirates". *Indian Express*. 31 jan. <https://indianexpress.com/article/india/third-successful-operation-indian-navy-rescues-sri-lankan-vessel-hijacked-somali-pirates-9135302> (läst 4 juni 2024).
- 31 Lucas (2013). "Somalia's 'Pirate Cycle'".
- 32 Jakobsen & Burchall Henningsen (2023). "Somali pirates are back in action"; Walker, Timothy (2024). "Africa needs a stronger voice on resolving the Red Sea crisis". ISS Today. Institute for Security Studies. 22 jan. 2024, <https://issafrica.org/iss-today/africa-needs-a-stronger-voice-on-resolving-the-red-sea-crisis> (läst 16 april 2024); Hancock (2024). "Piracy is Back in the Horn of Africa".
- 33 Jakobsen & Burchall Henningsen (2023). "Somali pirates are back in action".
- 34 Neuman Bergenwall, Samuel; Kjellén, Jonas; Rydqvist, John; Olsson Per & Englund, Johan (2021). *Sjömakt i Indopacifiska regionen: kampen om den framtida världsordningen* (FOI-R--5194--SE). Kista: Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI).
- 35 Neuman Bergenwall *et al.* (2021). *Sjömakt i Indopacifiska regionen*, s. 81ff.
- 36 Gasinska Singh, Karolina; Hagström Frisell, Eva; Hedenskog, Jakob; Hellström, Jerker; Sjökvist, Emma; Lindström, Madelene; Sundberg, Anna; Neuman Bergenwall, Samuel & Gunnarson, Carina (2019). *Foreign military bases and installations in Africa* (FOI-R--4658--SE). Kista: Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI), s. 9.
- 37 Kjellén, Jonas & Lund, Aron (2022). *From Tartous to Tobruk: The Return of Russian Sea Power in the Eastern Mediterranean* (FOI-R--5239--SE). Kista: Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI), s. 92–93.
- 38 Şahin, Tuncay (2024). "Somalia lauds defence pact with Türkiye, thanking for 'unwavering support'". TRT World. 21 febr. <https://www.trtworld.com/turkiye/somalia-lauds-defence-pact-with-turkiye-thanking-for-unwavering-support-17095046> (läst 30 maj 2024).
- 39 International Crisis Group (2024). "The Stakes in the Ethiopia-Somaliland Deal". 6 mars. <https://www.crisisgroup.org/africa/horn-africa/ethiopia-somaliland/stakes-ethiopia-somaliland-deal> (läst 30 maj 2024).
- 40 Gasinska Singh *et al.* (2019). *Foreign military bases and installations in Africa*, s. 62.

LÄS MER FRÅN FOI

Karlsson, Malin (2024). "A Preliminary Analysis of Naval Operations in the Red Sea: Aspides and Operation Prosperity Guardian" (FOI Memo 8486).

Neuman Bergenwall, Samuel (2024). "När flaggan följer handeln: Indiska flottan spänner musklerna i arabiska vatten" (FOI Memo 8447).

Rock, Anna Ida & Holmquist, Erika (2023). "Regional Security Dynamics in the Horn of Africa" (FOI Memo 8194)

Hellquist, Elin & Neuman Bergenwall, Samuel (2023). "Managing Security in the Red Sea and Gulf of Aden: The Red Sea Council and the Prospect of Multilateralism" (FOI Memo 8112).

Rock, Anna Ida (2022). "En utdragen exit: Somalias säkerhetssituation efter AMISOM" (FOI Memo 7901).

Neuman Bergenwall, Samuel; Kjellén, Jonas; Rydqvist, John; Olsson Per & Englund, Johan (2021). *Sjömakt i Indopacifiska regionen: kampen om den framtida världsordningen* (FOI-R--5194--SE).